

Oponent diplomové práce: PhDr. Zdeněk Křivánek, CSc.

Diplomová práce Dity Horové (studium učitelství pro 1.st.ZŠ - výtvarná výchova) s názvem "Inspirační zdroje waldorfské pedagogiky" přináší nejen teoretické analýzy myšlenkových zdrojů waldorfské pedagogiky, ale i cenné zpracování autorčiny zkušenosti, které získala jako asistentka v 1.speciální třídě - Parzivalschule v Karlsruhe. Při obhajobě by se autorka měla blíže zmínit o zvláštích "Parzivalschule".

Filozofická východiska jsou podána s důkladnou znalostí vývoje Steinerových názorů. Ukazuje se zde jeho vývoj od theosofie v pojetí Blavatské k antroposofii i s její vazbou na východní náboženské myšlení. V této souvislosti je zajímavé, jak se promítají podle autorčina průzkumu (dotazník u učitelů) ideová východiska waldorfské pedagogiky do výchovné práce našich učitelů. Podle výsledků, získaných dotazníkovou metodou vlastně asi čtvrtina učitelů našich waldorfských škol přejímá sice "metodicko-didaktický aparát" waldorfských škol (mohli bychom říci "výchovně-vzdělávací technologii"), aniž by se vázala na ideologické pozadí, které vyplývá z názorů R. Steinera.

V práci se ukazují souvislosti s hnutím reformní pedagogiky od počátku 20.stol. Není ovšem jasné, do jaké míry Steiner z různých proudů reformní pedagogiky čerpal, případně zda byl na nich zcela nezávislý. Autorka by se mohla vyjádřit při obhajobě, zda bylo možno odpověď na tuto otázku nalézt v literárních zdrojích, které měla k dispozici.

Autorka zpracovává historii i současný přehled existujících waldorfských škol.

Jasně je podáno pojetí a obsah vyučovacích předmětů na waldorfské škole (včetně vyučování v epochách). Při obhajobě by se měla autorka pokusit o jejich srovnání s tradičním systémem vyučovacích předmětů a o srovnání tradičního pojetí rozvrhu vyučovacích hodin s vyučováním v epochách.

Na str.57 autorka konstatuje, že si většina žáků v její 1.speciální třídě nezapamatovala všechna písmena abecedy (i když v běžné waldorfské třídě mají žáci na konci 1.ročníku znát písmena). Zde se mohla autorka zmínit o tom, že ve třídě, ve které působila jako asistentka, de facto šlo zřejmě o děti mentálně retardované. To by vysvětlilo rozdíl výsledků ve sledované třídě proti běžně stanovenému úkolu pro výuku čtení v 1.ročníku na waldorfských školách. (Nešlo o výuku čtení v plném rozsahu naší běžné elementární třídy, ale jen o to, aby se děti naučily písmenům abecedy tak, aby k nim měly emocionální a estetický vztah, a tím si je důkladně zapamatovaly.

Celoroční práci v 1.speciální třídě zpracovala autorka podrobně a plasticky. Patrně bylo možno tuto část práce podrobněji dokumentovat časovými údaji.

Cenný je dotazníkový průzkum u 16 učitelů waldorfských škol a u 19 rodičů. I když jde o relativně malý statistický vzorek,

(2.str. posudku na diplomovou práci Dity Horové (studium učitelství pro 1.st.ZŠ - výtvarná výchova) "Inspirační zdroje waldorfské pedagogiky".)

poskytuje velice pravděpodobný obraz o postojích našich učitelů waldorfských škol i rodičů k těmto školám. Struktura otázek je promyšlená. Je zajímavé, jak mnoho učitelů uvedených škol bylo na waldorfských školách v zahraničí.

Při obhajobě se autorce nabízí možnost sdělit, v čem se potvrdily při analýze výsledků dotazníkového průzkumu její předpoklady, případně co ji na výsledcích dotazníkového průzkumu překvapilo.

Dotazníkový průzkum je prezentován i přehlednými tabulkami a grafy.

Práce přináší cenné informace o waldorfských školách obecně, ale také podává důkladný pohled na práci waldorfských škol v zahraničí, seznamuje s názory a postoji našich učitelů waldorfských škol i rodičů, jejichž děti jsou na waldorfských školách.

Práci doplňuje bohatý dokumentační materiál, v němž je zachycena realita waldorfských škol od exteriéru škol až po vnitřní úpravu tříd s jejími zvláštnostmi (kontakt s přírodou podle fenologického přístupu - aktualizace ročních období) a až po podrobné inštruktivní zachycení rozvíjení dětské motoriky.

V Praze dne 29.12.2005

PhDr. Zdeněk Křivánek, CSc.
.....
oponent diplomové práce